

EL AUTONOMISTA

DIARIO REPUBLICANO DE AVISOS Y NOTICIAS

FRANQUEO CONCERTADO

Nº XXV

SE PUBLICA POR LA TARDE

NÚM. 6.051

GERONA Una mes: UNA peseta
Resto de España Trimestre: TRES pesetas
Extranjero Id. SEIS id.
Anuncios y comunicados a precios convencionales

Gerona, Viernes 17 de Enero de 1919

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN
RONDA DE FERNANDO PUIG, n.º 10

Toda la correspondencia se dirigirá al Director
No se devuelven los originales

De los trabajos publicados serán responsables sus autores

LA ACTUALIDAD

Barcelona bajo el terror

Bajo este título nuestro querido colega «L'Indépendant» de Perpiñán publica el siguiente artículo sobre los crímenes contra fabricantes y obreros, que de algún tiempo a esta parte se vienen sucediendo en la ciudad condal.

«Es necesario señalar un hecho conocido de todos y que tendrá dentro de poco tiempo terribles consecuencias.

Hace un año, unos sesenta patronos de fábricas, contra maestres y «esquirols» (obreros no sindicados) han sido asesinados misteriosamente, en la noche, a tiros de revólver o a puñaladas, sin que jamás se haya podido o querido descubrir a los autores.

Entre los muertos figura un jefe de fábrica francés. Debe hacerse notar que muchos de los patronos, contra maestres y obreros muertos pertenecen a casas que trabajan por Francia y por los Aliados.

Diariamente, jefes de taller o contra maestres reciben cartas amenazadoras, y como estas amenazas suelen cumplirse, el terror reina en muchas fábricas.

Dos franceses, los señores Chassaing y Detouche, cuyos contra maestres u obreros han sido muertos, han cerrado sus fábricas. Otros van a hacer lo mismo.

Se murmura en voz baja los nombres de los instigadores de estos crímenes.

Hasta ahora, aunque esto parezca inverosímil, dado el elevado número de los asesinatos cometidos, no se ha practicado ninguna detención. La policía parece indiferente ante estos desafueros que siembran el pánico en el mundo industrial de Barcelona.

Muchos creen que los alemanes no son extraños a este movimiento. No debe olvidarse que el jefe de policía de Barcelona, el famoso Bravo Portillo, fué detenido por haber facilitado, mediante dinero, informaciones a los submarinos alemanes para torpedear a los buques españoles y franceses. ¿Qué puede hacer una policía dirigida por tales jefes?

Sea como sea, estos crímenes continuos, multiplicados y premeditados, producen una impresión de angustia y de espanto entre los industriales de Barcelona, quienes se preguntan qué se espera para obrar contra los asesinos hasta hoy impunes».

Respecto a este asunto nuestro distinguido amigo M. Emmanuel Brousse, diputado por los Pirineos Orientales, ha teleografiado a M. Pichon, ministro de Negocios extranjeros, pidiéndole que el embajador de Francia en Madrid intervenga energicamente.

Si no se adoptan inmediatamente

las medidas necesarias para salvaguardar los intereses franceses en Barcelona, M. Brousse está decidido a llevar la cuestión al Parlamento francés.

Els orígens dels assaigs federalistes

Després de l'organització de les forces federals en l'any 1869 i una volta vist el resultat negatiu de les Corts Constituents, començà a iniciar-se la formació de col·lectivitats orgàniques regionals sota els auspicis del pacte federatiu.

En aquell any tumultuari varen quedar constituïts cinc grans nuclis d'organització republicana federativa que integraren tota l'extensió peninsular.

El primer fou el convingut i aprovat a Tortosa entre les importants forces republicanes de Catalunya, Aragó i València, d'on va neixer l'històric «Pacte de Tortosa», seguí el format per les agrupacions d'Andalusia, Extremadura i Murcia, creat a Córdoba. Poc temps més tard, va constituir-se a Valladolid el nucli integrat per les onze províncies castellanes que formaren el «Pacte Castellà». I successivament foren creats els de Galícia i Astúries, gràcies a l'esforç del fervent patriota i apòstol Eladi Carreño, i el de Navarra i Vasconia, ajustat a Eibar pels representants de les regions del Nord.

Per la seva grandesa numèrica fou el Pacte de Tortosa un dels que amb més relleu ha quedat en l'Historia de les organitzacions populars espanyoles. Un grup d'il·lustres personalitats republicanes, poderoses mentalitats de l'època, foren els fomentadors i creadors.

El President era en Manuel Bes Hejider, de Tarragona, i es treballava voltat d'homes com en Valentí Almirall, en J. Anselm Clavé, en Güell i Mercader, en Josep Lluís Pellicer per Catalunya, els valencians March i F. González Chermà, en Mamés de Benedicte i en Marcell Isabal, aragonesos, i altres no menys coneguts dins el moviment republicà nacional.

Es interessant, sobretot en l'actual moment d'exacerbació autonomista i federativa, el fer reviuire aquella iniciació històrica de les teories pactistes en el terreny de les projeccions pràctiques.

Les paraules i els actes d'aquells homes renovadors i lliberals semblen destinats a l'hora present i a la nostra generació.

En el Manifest que llençaren a l'opinió per a donar esment de la seva obra, deien els federalistes del Pacte de Tortosa:

«Desprestigiats els vells partits, descreditades totes les solucions eclèctiques, enrunat un trono secular i amb l'evident impossibilitat de crear-ne de

nous, tot el país fixa son esguard i esten ansiós els braços a l'ideal del esdevenir, a les solucions radicals de la nova democràcia.

Per a estalviar a Espanya altres agitats estèrils i dies de dol i depressió, ens havem reunit, associat i ajustat els representants dels pobles republicans de l'Aragó Catalunya i Balears, portats per la resolució ferma, inquebrantable, d'oposar una valla poderosa a la marxa de la reacció, vinga d'on vingi i sigui qui sigui el qui la atii amb propòsits funests i l'emmeni per camins lamentables.

«Ens unim per a resistir la tirania i, com a bons aragonesos, catalans i valencians, evocant al favor nostre honorosos antecedents històrics, tenim dret a esperar que mereixerà la deguda importància la nostra ferma resolució. El despotisme que vulgui esclavitzar-nos no ho assolirà pas sense vencer les immenses dificultats que saprà oposar-li el nostre caràcter masclé i independent la tossuderia dels nostres propòsits, el nostre amor il·limitat a la llibertat. Sempre que la Monarquia ha volgut consumir algun de sos atentats contra les llibertats populars, s'ha trobat entre nosaltres amb les terribles protestes amb que els pobles lliures resisteixen a la opressió.

«València i les Balears, amb la guerra democràtica de les Germanies, humillaren l'orgull de Carles V. L'Aragó, en defensa dels seus sagrats furs, retà heroïcament el omnímode poder de Felip II. Catalunya sapigué lluitar contra els dos darrers reis de la casa dels Austries i a l'entronisar-se a Espanya els Borbons, se realitzà amb la seva resistència la brillant epopeia de la guerra de Secessió, que l'ha immortalitzat en l'Historia.

«I cal dir-ho davant el món: nosaltres sabrem continuar nostres glorioses tradicions lliberals.

«No se'ns amagà que la nostra resolució ha d'avivar recels, reals o imaginaris, de futurs projectes de separació o segregació d'aquestes regions del reste d'Espanya.

«Protestem de tal acusació. Sabem bé el que volem i on anem i no'ns cal pas ocultar els nostres propòsits. Som republicans. Creiem que la República democràtica sols és possible en Espanya sota una organització federal; però, com ningú ignora, la federació no és pas la separació.

«Quan les nostres regions confederades protestin i resisteixin contra la tirania, protestaran i resistiran en nom de tota l'Espanya i no afluixaran, segures de que tindran la solidaritat de les demés regions germanes, lluitant fins que la patria espanyola es constitueixi damunt la base d'una organització federal i autonòmica, la més apropiada a un poble de les condicions especials del nostre, regit per institucions democràtiques.

«Ens federem per a defensar-nos,

per a resistir; no per a ofendre, no per a provocar, perquè avui per avui, l'amor a la nostra terra, la consciència del nostre deure, l'interés del nostre partit no a altra cosa ens obliga.

«Creiem fermament que l'ordre sols és possible amb la llibertat i perquè volem el primer defensar amb tot braó la segona. Desitgem l'establiment d'una República federativa i democràtica, potser tant perquè sols en ella és possible la llibertat i la justícia com perquè és l'única forma de govern que, en l'estat actual d'Espanya, pot salvar-nos de greus trasbalsaments polítics i socials.»

Després de cinquanta anys, no és veritat que el reviuire d'aquestes paraules pren una frescor d'actualitat que les mostra com si fossin sortides de les evangelitzacions del dia?

Però, encara més que per aquest evident interès actual, son dignes de recordar-se i comentar-se per la grandesa moral que les auriola.

D'aquest apostolat pot treure's en una conseqüència altament saludable. Ell mostra a tota llum la probitat i la permanència de la nostra acció. El federalisme reb amb tal exhumació una prova d'enaltiment que flueix espontàni de la propia deducció.

Es l'integritat dels nostres principis que resisteix l'embestida dels anys i dels desenganys. Es l'acció rectilínea dels nostres homes, que ara, com 50 anys enrera, es troben a l'avanguardia de les accions lliberadores del nostre poble.

Lo que concede la Comisión extraparlamentaria

El presidente de la Mancomunidad ha facilitado a la Prensa un estudio comparativo, que mandó hacer al personal técnico de la Mancomunidad, de las concesiones que en su famoso proyecto de autonomía hace la Comisión extraparlamentaria y las atribuciones que actualmente tiene la región, en determinados asuntos, para demostrar que todavía en estos asuntos sale perdiendo Cataluña.

Dice así el documento: Estudiades les bases de l'Estatut regional de Catalunya formulades per la Comissió extraparlamentaria i publicades pel Govern, és palesa en primer lloc la incomprensió del caracter nacionalista del problema. A una demanda d'autonomia integral es respón amb una certa quantitat de prova administrativa difícil de concretar, però que un cop interpretada resulta no correspondre a l'idea d'un Govern autonòmic, sino a la de una descentralització administrativa.

Més anhuic en aquest camp de la descentralització, les bases de l'Estatut resulten tan migrades i inconexes que hom no s'ho explica sino per la necessitat d'armonitzar parers diversos,

Vegem com estava plantejat i com es pretén resoldre el problema.

L'unitat moral i territorial de Catalunya està ja reconeguda en el fet d'haver-se constituït aquí i haver-se reconegut pel Govern, la Mancomunitat. La demanda catalana d'autonomia integral significava que s'ha de donar un contingut positiu a l'organisme polític que comprén avui tot Catalunya. La resposta de la Comissió extraparlamentària, ultra de no satisfer la demanda, com que rebaixa el problema polític a la categoria d'administratiu, retalla positivament les atribucions que de fet té la Mancomunitat. En efecte, dintre sa modesta actuació la Mancomunitat es mou amb independència, i en canvi, l'organisme que l'Estatut proposa crear estarà supeditat a un governador, organ necessari de comunicació, publicació i sancionament dels seus acords. Per si això no fos prou, s'estableix un recués gratuït, davant l'Audiència de Barcelona, que qualsevol pot entaular, fins contra acords d'ordre general. Es a dir; es fa possible la interrupció de tota la vida administrativa.

Sembla en vista de tantes precaucions preses en l'organització de l'organisme regional, que hagin de ser formidables les facultats que se li otorguen. No es així. S'han pres precaucions per res, i la màquina muntada tindrà frens enormes, però te escases de energia. Teniem una promesa de delegacions signada de mà de rei. Semblava arribada l'ocasió de darhi compliment; aquí no hi havia cap perill polític, es tractava merament de plans i execució de serveis. No hi fa res, la negació es absoluta, potser contra la mateixa voluntat dels redactors del projecte, el caient natural del llur esperit es manifesta en les bases. S'hi parla de serveis de vigilància i seguretat, d'obres públiques, de establiments benèfics, d'institucions de foment i crèdit, de riquesa forestal, però per a venir sempre a la mateixa conclusió. La Diputació regional podrà fer el que vulgui en aquets rams, però ses institucions conviuran amb les de l'Estat, es coordinaran i harmonitzaran amb les de l'Estat, i els orguens d'aquesta coordinació serà el governador. Les paraules no són les mateixes, però l'esperit es exactament el mateix de la llei provincial. Totes les autoritzacions que s'otorguen a la Diputació regional les té ja la Mancomunitat, perquè les tenen ja les províncies. Potser sí que s'escursaran els tràmits en materia d'expressió forçosa i concessions d'aigües, morint en la regió en lloc de arribar fins al Ministeri, però això admès, fóra una ben migrada autonomia. En resum: delegació de serveis, cap. Autorització per a establir-los, igual que fins ara.

Si en materia d'Hisenda les Bases aprobades fossin generoses, tot podria ésser salvat. Això revelaria l'intenció del legislador, i es faria el miracle de treure de textos legals esquifits, conseqüencies vastes. Malauradament, tampoc en aquest punt hi ha lloc per l'esperança. Cinc categories d'ingressos s'atribueixen a l'organisme regional: una ilusoria, son patrimoni que auria de sortir del no res. Una segona, impostos de millora i taxes per aprofitament de servei que presuposa, però no crea un sistema financer, que es prou per a enrobustir una hisenda ja existent, no per a fer la neixer. Les altres dues, impostos cedits i dotacions de l'Estat per serveis traspasats, tenen el defecte de que

no es concedeixen ara, sino que es cediran quan una nova comissió ho acordi. Es a dir, que estem com abans del projectat Estatut, aixó sense comptar que l'Estat no ha anunciat en cap base el propòsit de fer tals delegacions, i al contrari ha anunciat el de incautar-se de les obres públiques regionals quan li convingui.

Per fi la qüestió de l'idioma. Es aquesta la més vidriosa i essencial. L'Estatut l'exilia con fins ara de l'escola primaria, l'exilia de l'Universitat i autoritza que s'alteri amb la castellana en l'ensenyança técnica. Ningú que conegui l'estat de fet en les escoles provincials deixarà de veure el retrocés que aixó significa. Diguem el mateix del permís de utilitzar el català en Diputacions i consistoris, retallat per l'obligació de tenir que duplicar amb còpia castellana tots els documents. L'ús davant els tribunals serà una concessió teórica mentre no se obtingui la catalanitat de la nostra audiència. De manera que en total, es reclou definitivament en son paper secundari, deixant-lo no mes com a bó per a estar per casa l'idioma català, allunyant-lo de l'escola i de l'alta ensenyança, fent-lo més difícil en la vida política local, i no garantizant-li tot honor en la lluita pel dret.

CRONICA

Esta mañana ha visitado al Gobernador civil señor Belmonte, una comisión de dependientes peluqueros, para pedirle que, en vista de que los patronos no habían contestado una demanda para que se cumpliera el descanso dominical, cerrando las peluquerías a las doce o a la una los domingos, intercediera para hacer cumplir la ley. Les ha contestado el señor Belmonte, que formularan estas demandas por escrito, seguros de que serían atendidos.

A nosotros nos parece muy bien, como a la mayoría del público, que los dependientes peluqueros, que es un oficio de distinta condición que otros, celebren el descanso semanal, que es cosa distinta del dominical, y que, como en Francia y en otras naciones donde se atiende preferentemente las cuestiones sociales, se cierran los establecimientos a las cinco, o seis horas de la tarde, los días festivos.

Però con la condició de que se observe obligatoriamente, el descanso semanal, y que los obreros estén satisfechos de sus haberes.

El rector de la Universidad, ha transmitido a las secciones de Primera enseñanza de Gerona, el número de propuesta adjudicado por el tribunal de oposiciones a los maestros de la misma, a fin de que puedan contestar a lo ordenado por el director general.

Se acabó el carbón.

Ha dejado de publicarse en Barcelona, el diario germanófilo «El Tiempo» que ha sido una vergüenza para nuestro país durante la guerra.

Ha sido autorizada la explotación de la concesión otorgada a la Sociedad Anónima «Energía Eléctrica de Cataluña» para suministrar fluido eléctrico a la fábrica de Sagüés.

A «Empresas Eléctricas» de Gerona, se le ha concedido la competente autorización para la ejecución de las proyectadas obras de abasto de energía eléctrica a los talleres de los señores Tomás, Solés y Compañía.

Ha sido aprobada la recepción de las obras de ampliación de la red de distri-

bución de energía eléctrica que en esta capital tiene establecida la Sociedad Anónima «Energía Eléctrica de Cataluña».

Ha sido pedida la mano de la bellísima y distinguida señorita Otilia García, que reside en Tarragona, para el funcionario de esta Delegación de Hacienda don José Colomé, distinguido amigo nuestro.

La boda se celebrará en breve.

AVISO. A los suscriptores de LA PUBLICIDAD que con motivo del cambio de repartidores no reciban el diario con puntualidad pueden dirigirse a don Jaime Carbó, Hotel del Centro o bien a la Sucursal, Rambla de la Libertad, 31.

Según la lista facilitada por el Ministro la Guerra de las víctimas de la agresión en Africa contra nuestras tropas, de que dábamos cuenta en nuestra sección telefónica, mientras regresaba un convoy en la zona de Larache, fueron muertos, el sargento Eduardo Vabro Rojo y los soldados Miguel Díaz Joyero, Jesús Lach y Ansado, Miguel Frías Esteban y José Castellón Mejiques, todos del batallón de cazadores.

Un cabo se hizo cargo del mando del convoy y sostuvo nutrido fuego durante dos horas con el enemigo.

Los cadáveres fueron conducidos a Regaya.

Hoy la «Gaceta» publica el decreto suspendiendo las garantías constitucionales en Barcelona.

Ya lo suponía todo el mundo. El Gobierno para contener el anhelo autonomista de Cataluña, no ve otro remedio que declarar fuera de la ley a la capital de Cataluña.

Así, no podrá celebrarse, la Asamblea de Ayuntamientos, los días 24 y 26 del corriente.

Ya tampoco estará garantizada la libertad de escribir, la de reunirse, la seguridad de las personas y la inviolabilidad de los hogares.

Hoy en Barcelona y mañana seguramente en todo Cataluña habrá este régimen de excepción.

¡Así gobierna la monarquía!

Por Teléfono

Servicio especial de EL AUTONOMISTA

Línea aérea, Montpellier, Barcelona, Cartagena, Argelia.

El coronel Leclecq, que acaba de ser nombrado por el Gobierno francés, para estudiar las futuras líneas aéreas ha manifestado la necesidad de disponer de aviones muy sólidos, capaces de franquear grandes distancias sin sufrir averías y volar durante el día y la noche.

Leclecq prefiere los grandes biplanos de cuatro motores de 800 caballos, de una velocidad de 180 kilómetros por hora, con una carga útil de 800 kilos.

Se buscarán en las proximidades de las grandes ciudades de Francia terrenos apropiados para el aterrizaje, en donde se construirán cobertizos y talleres para reparaciones y depósitos de bencina.

Dichos campos serán visibles por medios de grandes señales de colores y de noche por medio de luces.

Las primeras líneas abiertas serán la de Londres, Marsella; vía Calais, París, Dijon, Lyon, pudiendo ser continuada hasta Túnez. Luego la de Bruselas, París, Clermont, Giescraut, Montpellier, Barcelona, prolongable hasta Cartagena y Argelia.

Otra será la de París, Tours, Burdeos, Bayona, Madrid y Marruecos.

Se establecerán también diversas líneas transversales, Brest, Estrasburgo, Bohemia, Nantes, Dijon, Italia y otras.

Estos aviones transportarán viajeros obligados por sus asuntos a ir de prisa, turistas y mercancías.

Las líneas creadas serán en seguida transmitidas a compañías de navegación aérea, las cuales las explotarán y fijarán en principio las tarifas.

El coronel Leclecq está convencido de que los billetes de avión costarán dentro de poco muy poco más que los de ferrocarriles.

El Herald

El «Heraldo de Madrid», califica de «ciempiés al «Proyecto de bases de estatuto regional». Entre otros varios defectos, hace notar su lenguaje intrincado y su ideología laberíntica, cualidades negativas ambas que hacen pesada su lectura y los pensamientos oscuros.

«Y esto ocurre en España—añade—en los tiempos en que Wilson, el legislador del mundo, expone conceptos claros y precisos en una sola cuartilla. Hasta en esto se demuestra nuestro atraso—termina diciendo. Madrid, 17. A las 17.

Graves noticia

«La Gaceta» publica la suspensión temporal de garantías constitucionales en Barcelona y su provincia.

A altas horas de la noche celebraron una reunión, para la aplicación de medidas energéticas, los señores Ministro de la Guerra, y de Gobernación y los Directores generales de seguridad y Guardia civil.

Romanones

El Jefe del Gobierno ha despachado esta tarde con el rey, informándole de la situación interior del país.

El «A. B. C.»

El diario «A. B. C.» publica un artículo justificando las medidas extremas del Gobierno limitadas a la suspensión de garantías para contener la propaganda sindicalista en Barcelona.

Huelga en Inglaterra

Telegrafian de Londres que en un departamento de las islas británicas han anunciado la huelga los obreros del astillero para el día 25, afectando el paro a 30.000 trabajadores.

Barcelona, 17. A las 17:30.

Situación crítica

El Gobernador civil ha publicado un bando declarando suspendidas, por orden del Gobierno, las garantías constitucionales en Barcelona y su provincia y estableciendo la previa censura para la prensa.

Detenidos al «Pelayo»

Esta mañana la policía ha efectuado registros en los centros obreros de las calles de Mercaders, Ballestí y Santa Agueda.

Han sido detenidos y llevados al vapor de guerra el «Pelayo» muchos sindicalistas, entre ellos, el secretario regional Seguí (a) «Noy de Sucre».

Jaime Brossa, detenido

También ha sido detenido y llevado al «Pelayo» el ilustre publicista republicano don Jaime Brossa.

Dos heridos

Esta mañana ha habido gran alboroto en la plaza de la Universidad: los estudiantes partidarios de la autonomía de Cataluña han protestado de las medidas del Gobierno.

Ha intervenido la policía, resultando dos manifestantes heridos.

La huelga general

Se anuncia la huelga general de trabajadores para el próximo lunes.

Personas bien informadas aseguran rotundamente que el lunes el paro será general en Barcelona y otros puntos de España.

Se cree que los republicanos están bien preparados para un movimiento que creen triunfador en estos momentos y que se desarrollará la próxima semana.